

Bostad först- uppföljning

Kristian Brodd
Januari 2019

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. BAKGRUND	2
2. SYFTE.....	2
3. METOD.....	2
4. REDOVISNING.....	2
4.1. Insatsens organisation.....	2
4.2. Aktörers uppfattning om metoden.....	3
4.3. Effekter för målgruppen	4
4.4. Ekonomiska effekter.....	4
5. ANALYS.....	5
6. SLUTSATS	5

SAMMANFATTNING

En uppföljning av metoden Bostad först har genomförts genom intervjuer med olika aktörer samt genom en ekonomisk kalkyl av metodens kostnadseffektivitet. Slutsatsen är att mycket tyder på att metoden fungerar väl och att den är kostnadseffektiv. Uppföljningen tyder också på att metoden är framgångsrik när det gäller målen kvarboende och ökad livskvalitet för målgruppen hemlösa med ett omfattande behov av stöd. Utifrån denna uppföljning föreslås att förvaltningen permanentar arbetet med Bostad först och ökar antalet brukare av insatsen från tre till fem.

1. BAKGRUND

Efter en motion från Liberalerna (L) fick Socialnämnden uppdraget av Kommunstyrelseförvaltningen 2015 att utreda förutsättningarna för ett införande av metoden Bostad först. Socialnämnden godkände 2016 förvaltningens förslag och i början av 2018 fick Järfälla sin första hyresgäst inom metoden Bostad först. Bostad först riktar sig till personer över 18 år med hemlöshet som centralt problem. Målgruppen för Bostad först har förutom hemlösheten ett omfattande behov av stöd på grund av missbruk, psykisk ohälsa eller annan social problematik. Bostad först som metod innebär i korthet att brukaren får hyra en lägenhet i andrahand med möjlighet att ta över kontraktet om hyreslagen och övriga uppställda kriterier följts under två år. Brukaren av Bostad först förbinder sig att träffa Bostad först-koordinator en gång i veckan samt låta bostadsbolaget göra en teknisk besiktning av bostaden var tredje månad. Det ställs inget krav på drogfrihet. Målen med Bostad först är kvarboende och ökad livskvalitet. Denna uppföljning som görs ett år efter att metoden började användas i Järfällas, föreslogs i den utredning och ursprungsplanering som gjordes inför implementeringen av Bostad först.

2. SYFTE

Första hyresgästen i Bostad först flyttade in i sin lägenhet för snart ett år sedan och sedan dess har ytterligare två personer beviljats insatsen. Denna uppföljning syftar till att ge svar på hur insatsen genomförs, hur den upplevts av inblandade aktörer samt att ge rekommendationer för hur Järfälla ska gå vidare med insatsen i framtiden.

3. METOD

Intervjuer har genomförts med Bostad först-koordinator, Bostad först-hyresgäst samt med representant från Järfällahus AB. Dessutom har en ekonomisk beräkning gjorts för att jämföra kostnaden för boende i Bostad först med de boendekostnader som hyresgästerna hade och som bekostades av nämnden innan dessa tackade ja till Bostad först.

4. REDOVISNING

Den första hyresgästen i Bostad först flyttade in i slutet på mars 2018, ytterligare en hyresgäst flyttade in i oktober och en hyresgäst är tänkt att flytta in i januari 2019.

4.1. Insatsens organisation

Organisationen kring Bostad först består av: Bostad först-koordinator, arbetsgrupp, styrgrupp samt Järfällahus AB (JHAB)- kommunens bostadsbolag.

Organisatoriskt är tjänsten Bostad först-koordinator placerad i Stöd- och behandlingsenhetens råd- och stödgrupp. Bostad först-koordinatören är sammankallande till arbetsgruppens och styrgruppens möten. Koordinatören har kontakt med de boende och träffar dem minst en gång per vecka utifrån det stöd och den motivation som den boende har behov av. Koordinatören ansvarar också för att utforma rutiner och arbetsätt utifrån de boendes behov och utifrån vad som är praktiskt möjligt. Koordinatören har också en kontinuerlig kontakt med en kontaktperson på JHAB.

Arbetsgruppen består förutom koordinator av representanter från enheterna Försörjningsstöd, Funktionsnedsättning och Vuxenenheten samt utredare från Stöd- och utvecklingsenheten. Arbetsgruppen träffas var tredje vecka och har till uppgift att presentera möjliga kandidater till insatsen, att bidra med information och samordning kring hyresgästerna samt underlätta snabba myndighetsbeslut när det behövs.

Styrgruppen består av: avdelningschef IFO, gruppchef för Råd och stöd, enhetschef för enheten Funktionsnedsättning, enhetschef för enheten Försörjningsstöd, enhetschef för Vuxenenheten och utredare från Stöd- och utvecklingsenheten. Styrgruppen sammankallas efter behov och har till uppgift att besluta om vilka som ska erbjudas insatsen Bostad först samt att fatta andra beslut kring insatsen och dess utformning.

Järfällahus AB (JHAB) tillhandahåller lägenheterna till Bostad först - När en kandidat har valts ut av styrgruppen för Bostad först ska denne godkännas av JHAB innan kontraktsskrivning. Godkännandet sker utifrån JHAB:s tidigare kännedom om hyresgästen och syftar till att undvika att hyresgästen får ett boende i ett område eller hyreshus där hyresgästen tidigare haft problem. Var tredje månad görs en teknisk besiktning av lägenheten av JHAB:s förvaltare.

4.2. Aktörers uppfattning om metoden

Hyresgästen beskriver hur dennes stress har minskat påtagligt sen denne fick insatsen, hur hen känner ett ansvar att ta hand om sitt boende och hur hen känner sig ”mer positiv till livet”. Hyresgästen har också börjat behandling hos en sjukgymnast och vill förbättra sin fysiska hälsa vilket hen beskriver som en konsekvens av Bostad först.

Hyresgästen som har en historia av långvarigt blandmissbruk berättar under intervjun att hen sedan Bostad först ”slutat med allt utom öl” vilket är en bild som delas av koordinatören. Hyresgästen önskar att fler skulle få del av Bostad först då det skulle kunna få dem att ”växa upp i skallen” genom att de skulle få känna ansvar för sin lägenhet. Hyresgästen uttrycker också att denne är mycket nöjd över stödet från Bostad först-koordinatören.

Koordinatören beskriver organisationen av insatsen som välfungerande men att arbetsätt har behövts anpassas lite efterhand då det är ett nytt sätt att arbeta i förvaltningen och oförutsedda situationer kan uppstå.

Arbetsättet beskrivs av koordinatören som välförankrat i dennes arbetsgrupp och det finns kollegor som tillfälligt kan ta över arbetsuppgifter om det skulle behövas. Bostad först-koordinatören har även haft andra arbetsuppgifter under det första året och beräknar själv att hen har arbetat mellan 50-75% som koordinator. Koordinatören uppskattar själv att fem hyresgäster skulle vara rimligt att ansvara för vid en heltids-

tjänst, något som skulle kunna omvärderas och eventuellt utökas något när arbetssätt och rutiner har förankrats ytterligare.

På en nationell konferens om Bostad först där koordinatören deltog framgick att Järfällas modell är mycket framgångsrik när det gäller att få tag på målgruppen för insatsen. Koordinatören tror att det dels beror på arbetsgruppens sammansättning där flera enheter ingår samt att det genom koordinatörens placering i Råd och stödgruppen finns en närhet till uppsökarverksamheten som också arbetar med hemlösa. De utvecklingsområden som koordinatören ser är att närmre definiera det stöd som ska ges brukarna av Bostad först ur ett längre perspektiv, både efter det att de tagit över sitt bostadskontrakt men också hur arbetet med dem som inte lyckas ta över sina kontrakt och kanske inte kan bo kvar ska fortgå. Ett annat utvecklingsarbete är att kunna erbjuda brukarna en daglig sysselsättning som kan ersätta en del av den sociala gemenskap som finns eller har funnits med andra hemlösa. Koordinatören uttrycker också att verksamheten skulle behöva utökas då det enligt hens uppfattning finns många med ett behov av denna insats i Järfälla.

Järfällahus AB:s representant är mycket nöjd med Bostad först-samarbetet. Kontakterna med koordinatör och övriga har fungerat bra. Eventuellt är det emellanåt lite långt mellan kontakterna. Det hade vid intervjutillfället (slutet på december) inte inkommit några klagomål kring hyresgästerna i Bostad först till JHAB men planen som finns kring en sådan eventuell händelse känns tydlig enligt JHAB:s representant. När det gäller förbättringsområden uttrycks från JHAB:s sida att besked om inflyttningsdatum gärna kunde ske med lite bättre framförhållning. JHAB har inget att invända mot att Bostad först utökas inom ramen för den lägenhetstilldelning som finns avtalad mellan socialförvaltningen och JHAB.

4.3. Effekter för målgruppen

Metoden är relativt välbeforskad och har visat sig vara effektiv för att öka boendestabilitet och livskvalitet hos hemlösa med beroende- och/eller psykiatrisk problematik. Den hyresgäst som intervjuats för denna uppföljning bekräftar den bilden. De övriga två hyresgästerna bedöms ha nyttjat insatsen för kort tid för att det ska gå att se några effekter av insatsen. En indikation på att insatsen är lyckad är också avsaknaden av rapporterade störningar.

4.4. Ekonomiska effekter

Kostnaderna för metoden består av lön till Bostad först-koordinatör samt bostädernas hyra. Den ekonomiska beräkningen i den första kolumnen utgår ifrån den genomsnittliga boendekostnaden som bekostats av socialtjänsten per månad för brukarna i Bostad först de senaste sex månaderna innan inflyttning i Bostad först-lägenhet. I den andra kolumnen är två faktiska hyror, samt en fiktiv hyra¹ (räknad som den högsta av de två faktiska hyrorna) inräknad samt koordinators lön plus arbetsgivaravgifter. Det bör här påpekas att hela koordinators lön räknas på kostnadssidan trots att denne även haft arbetsuppgifter utanför detta uppdrag.

¹ Då hyresgästen ännu inte är inflyttad saknas uppgift om faktisk hyreskostnad.

Boendekostnader per månad för hyresgästerna (tre personer) finansierade av nämnden innan insatsen.	Månadskostnad för Bostad först-metoden för tre personer.
63 931 kr	61 575 kr

5. ANALYS

Allt som framkommit i denna uppföljning talar för att Bostad först i Järfälla fungerar bra och även implementerats på ett framgångsrikt sätt. Samverkan mellan enheter inom socialförvaltningen och även mellan socialförvaltningen och Järfällahus AB har också varit framgångsrikt. Det finns starka indikationer på att insatsen kan hjälpa de boende i Bostad först till en ökad livskvalitet och kvarboende vilket också varit målet med insatsen. I ett fall kan insatsen även ha bidragit till ett minskat blandmissbruk. Ekonomiskt har införandet av Bostad först varit positivt. Hittills verkar Bostad först ha inneburit en liten besparing vilken beräknas öka exponentiellt om fler individer får ta del av insatsen.

6. SLUTSATS

Bostad först bedöms vara en metod som på ett kostnadseffektivt sätt ökar boendestabiliteten hos målgruppen och fungerar bra i dess nuvarande form.